

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.

Vår kontaktperson

Dato

26.10.2023

Referat fra møte 23.10.2023 om lomvisituasjonen i indre Oslofjord 2023

Møtet foregikk i Ørneredet møtelokale, Tvetenveien 152, 0671 Oslo.

Møteleder og initiativtaker var Håkan Billing

Referent var Knut Eie

Til stede:

- Styret i BirdLife Oslo og Akershus: Håkan Billing (leder), Jan Olav Nybo, Jan Erik Haugen, Gry Øvrehus, Knut Eie
- Ivar Ruud Eide, BirdLife Drøbak-Frogn
- Morten Helberg, BirdLife Norge
- Kjell Isaksen, Bymiljøetaten i Oslo
- Terje Laskemoen, Bymiljøetaten i Oslo
- Åsmund Fjellbakk, Statsforvalteren i Oslo og Viken
- Ann Margaret Grøndahl, Mattilsynet
- Thrond Haugen, NMBU
- Tonje Bugge, Dyrebeskyttelsen
- Frode Munkhaugen, Svanehjelpen
- Lovinda Ødegården, initiativtaker til hjelpegruppa *Krisehjelp for lomvi i Oslofjorden*
- Sidney Haugen, privat, tilknyttet hjelpegruppa
- Tove Karlsen, privat, tilknyttet hjelpegruppa
- Kristin Elizabeth Myrvang, privat, tilknyttet hjelpegruppa

Håkan innledet møtet med et fyldig foredrag som var informativt om lomvi og utfordringene vi står overfor. Et stort antall ungfugler av de aller fleste fuglearter dør – blant annet av sult – som en naturlig seleksjon. Det er likevel stort behov for et profesjonelt hjelpeapparat. En del både seriøse og useriøse innslag fra ulike Facebook-grupper ble vist. Uansett hva som skrives, er selvsagt et samarbeid med Mattilsynet viktig.

Morten Helberg:

Lomviene bør utsettes for minst mulig menneskelig kontakt. De har størst sjanse for å overleve med mest mulig naturlig påvirkning, uten menneskelig tukling. Fugler bør unngå stress. Fuglene trives best i sitt naturlige miljø, og fugler på land bør straks det er forsvarlig settes ut i sjøen igjen.

Thronnd Haugen:

Pelagiske fiskeslag som brisling i Oslofjorden er viktig føde for lomvi. Man har lite data om bestanden av brisling i Oslofjorden, men inntrykket er at bestanden er bra. Det tyder på at det ikke er matmangel i Oslofjorden. Man ser blant annet store brislingstimer i Bærums-bassenget og i Bunnefjorden, men det kan variere fra år til år. Ansjos er det også i fjorden.

Thronnd nevnte også strandnotserien som Havforskningsinstituttet har holdt på med i 100 år, men som ble avsluttet i 2014. Man ser at leppefisk som noen gyltearter har økt, mens torsk har minket i antall. Den lokale fjordtorsken har nå en bestand som er omtrent en tredjedel av hva den var for 10–12 år siden. Likevel er mange fiskebestander i Oslofjorden fortsatt intakte, og arter som storskarv, steinkobbe og sjøørret har økt de siste åra. Det viser også at det er nok fisk og føde. For eksempel er det kutlinger og hummer helt inne ved Operaen.

Terje Laskemoen:

Mye tyder på at det er bra med med fisk i indre Oslofjord av arter som makrell, stripet pelamide, horn gjel, havabbor og sjøørret. Bymiljøetaten har kontakt med ulike fritidsfiskermiljøer i indre fjord i tillegg til at etaten har relativt god oversikt over hvor og når det fiskes i Oslos del av fjorden. Informasjonen derfra er med på å støtte opp under vår vurdering av at det er fisk i fjorden som også egner seg som mat for alkefugl.

Ann Margaret Grøndahl:

Tamfugl og villfugl skal ikke rehabiliteres på samme lokalitet. På grunn av smittefare må de holdes strengt adskilt, og smitten kan overføres i begge retninger. I tillegg er det viktig at skotøy ikke benyttes på ulike lokaliteter uten at de desinfiseres først. En metode kan være å benytte «sokker» som brukes for eksempel på slakterier.

Det finnes veiledning på Miljødirektoratets hjemmeside, ble det opplyst om.

Noen lenker:

- Hvordan hjelpe foreldreløse eller skadde ville dyr? – Miljødirektoratet ([miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no))
<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2022/mars-2022/mange-onsker-a-hjelpe-ville-dyr/>
- Ny viltforskrift gjelder fra 1. april – Miljødirektoratet ([miljodirektoratet.no](https://www.miljodirektoratet.no))
<https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2020/april-2020/ny-viltforskrift-gjelder-fra-1.-april>

Tonje Bugge:

Dyrebeskyttelsen har et nødteam som kan stille opp og hente fugler som kan leveres på et riktig sted eller mottak. Man ønsker opplæring, det vil si kompetanseheving på behandling og håndtering av ville fugler. I tillegg er det behov for skriftlige rutiner eller en håndbok om temaet.

Noen viktige tiltak det er behov for:

- Skriftlige rutiner eller en håndbok.
- Opprette et mottak i Oslo-området.
- Kompetanseheving eller opplæring.

Håkan viste noen bilder fra sitt besøk hos Fågelcentralen utenfor Göteborg i 2022. Der drives profesjonelt mottak av ville fugler, med støtte fra blant annet BirdLife Sverige. Flere som var på møtet, er interessert i å besøke Fågelcentralen. Det ble foreslått å ta en tur i mars 2024. Håkan kontakter Fågelcentralens leder, Jan Westin.

Fågelcentralen – Fågelcentralen är en verksamhet som tar hand om skadade vilda fåglar. (fagelcentralen.se): <https://fagelcentralen.se/>

Det var enighet om at de involverte partene må samarbeide for å løse utfordringen med alkefugl. Det inkluderer BirdLife, Statsforvalteren, Bymiljøetaten i Oslo, Dyrebeskyttelsen og Mattilsynet. I tillegg må man ikke glemme de mange frivillige som står på.

Det ble fremmet et forslag om å opprette en funksjon under BirdLife Oslo og Akershus som har rehabilitering av skadde fugler som hovedoppgave. Dette må styret jobbe videre med, gjerne i samarbeid med Dyrebeskyttelsen.

Det ble oppfordret til de frivillige om å informere om dette utad til de som vil hjelpe:

- Fugler som er friske eller spreke skal som hovedregel ikke fanges
- Ikke plukk opp fugler som svømmer i vannet uten faglig vurdering
- Håndtering av fugler som virker utmattede eller syke må man avgjøre der og da. Er man usikker, skal man huske på at det beste for en fugl er at den forblir i naturen, for da unngår den unødig stress
- Lomvi og ander alkefugler som fanges på land, skal settes ut i sjøen eller leveres til kyndig fagperson
- Skal man frakte fugler, tildekk de mot lys, eller ha de i en pappeske med luftehull. De må ha det mørkt for å dempe stressnivået

Kristin Myrvang:

De frivillige som har stått på og reddet mange lomvier har noen interessante erfaringer. De tyngste som blir fanget, dør. Lomviene som er lette, overlever i større grad. Fugler under 550 gram har større sjanse for å overleve er Fuglehjelpens erfaringer. Hva årsaken til dette er, kan man ikke si med sikkerhet. Sykdom og parasitter ble nevnt som mulige årsaker. Fugleinfluenza og aspergillose (ifølge Håkan) er blant av sykdommene som ble nevnt. Den forårsakes av muggsopp og er visstnok påvist på pelagiske fugler.

Oppsummering

- Fugler som virker friske eller spreke skal ikke fanges, med mindre en fagperson har vurdert individet
- Unngå unødig stress
- Ikke fang alkefugler som svømmer i vannet, med mindre en fagperson har vurdert situasjonen annerledes
- Håndtering av fugler som virker utmattede eller syke må avgjøres der og da. Er man usikker, skal man huske på at det beste for en fugl er at den forblir i naturen, for da unngår den unødig stress
- Skal man frakte fugler, dekk dem til mot lys, eller aller helst ha dem i en pappe med luftehull. De må ha det mørkt for å unngå stress
- Lomvi og andre alkefugler som fanges på land, skal som hovedregel settes ut i sjøen, med mindre en fagperson har vurdert at individet bør til faglig rehabilitering
- Ikke tvangsfor alkefugl! Det kan lett lede til indre skader
- Det er stort behov for et mottak for ville fugler i Oslo-området
- Kompetanseheving eller opplæring av personell er viktig, i samarbeid med veterinær med erfaring av rehabilitering av ville fugler
- Skriftlig rutine/instruks eller en håndbok lages. Lovinda Ødegården har laget en utmerket instruks om hvordan lomvi skal behandles. Den instruks justeres og benyttes som mal med tanke på behandling av alkefugl. BirdLife OA går gjennom dokumentet og justerer.
- Det arrangeres en tur til Fågelcentralen utenfor Göteborg i mars 2024. Håkan tar ansvar, og kontakter Jan Westin.
- Det skal i forkant av neste høst lages en beredskapsplan for år med store innslag av alkefugler i indre Oslofjord. BirdLife Oslo og Akershus sørger for å involvere partene fra dagens møte.

Vennlig fuglehilsen

Håkan Billing
leder

Knut Eie (sign.)
referent